

ZENTAI HIRLAP

HELYI ÉS VIDÉKI-ÉRDEKŰ TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEAK UTCZA 363. SZ.

Kéziratok visszaadására nem vállalkozik a szerkesztőség

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési árak:

egész évre 4 frt., félévre 2 frt

Hirdetések és nyilttér díjazása megállapodás szerint.

Kath. Munkás Egyesület.

(Vége.)

A katolikus munkás-egyesület alatt olyan egyület értünk, mely hivatva van a kath. munkásokat egy testvéries egyesületben összehozni, hivatása továbbá, hogy a gazdákat és munkásokat egymáshoz közelebb hozza, a fölmerült ellentéteket kiegyenlítse, őket egymással kibékítse és érdekeiket a keresztényszeretet fegyverével megóvja. Hogy pedig a kath. munkás-egyesület ezt a magas szentes hivatását teljesíthesse, a többi testvéregyesületekkel folytonos összeköttetésben él és politikával egyáltalán nem foglalkozik.

Az egyesület célja a kath. munkásoknak erkölcsi, szellemi és anyagi helyzetének előmozdítása és jogos érdekeinek megóvása.

Az egyesület eme hármassal céljának elérésére a következő eszközöket véljük legcélravezetőbbeknek:

Az egyház, a haza és a király iránti szeretetnek és hűségnek felélesztése és megszilárdítása; a keresztény felebaráti szeretet ápolása, a kölcsönös becsülés megóvása és egymásnak buzdítása a becsületes életmódra; az istentiszteleteken való szorgalmas megjelenés és a kath. vallási kötelek készletes teljesítése, gyűlések, fölolvadások, előadások és tanítások tartása; társas összejövetelek, hasznos szórakozások és kedélyes mulatságok rendezése; vallásos könyvek, jó hírlapok és folyóiratok olvasása és a rossz olvasmányok elkerülése; a munkás és gazda közti jóviszony fenntartása s az időszakos munkások és föltertelek közös megállapítása; nagyobb munkavállalatok fölállítása és közvetlen eszközzése; házi ipar művelése dologházak fölállítása által; a takarékoság előmozdítása és a kölcsönös segélyezés eszközzése a munkástakarékpénztárak létesítése által; a beteg, munkaképtelen és átutazó egyesületi tagok segélyezése; a szegénysorsú munkások gyermekeinek iskoláztatása; a szűkölködő munkáscsaládok élelmezése népkonyhák létesítése által; gyermekmenhelyek szervezése a munkára kijáró szegény szülők gyermekeinek gondozására; a munkások árváiról és özvegyeiről való szeretetteljes gondoskodás, az elhunyt egyesületi tagok tisztességes eltemetetéséről való gondoskodás.

Miután pedig a munkás-egyesület ezen magas szentes céljainak elérése tetemes kiadásokkal jár, a szükséges jövedelmi forrásokról is leendő gondoskodva. Az egyesület jövedelmét fogják képezni: a fölvételi és tagsági díjak, alapítványok, hagyatékok, ajándékok, adományok és egyéb bevételek, melyek egyrészt az egyesület tagjaitól, másrészt pedig az egyesület jötevőitől fognak befolyni.

Az egyesületnek rendes, pártoló, alapító és tiszteletbeli tagjai lesznek: rendes tag lehet minden kath. munkás férfi és magyar honpolgár, ki 18. életévét már betöltötte és kifogástalan viselkedésű, pártoló tagok férfiak és nők egyaránt lehetnek, ha előírt kötelesegeiknek pontosan eleget tesznek,

alapító tagok férfiak is, nők is lehetnek, ha tagsági díjaikat lefizetik; tiszteletbeli tagokul az egyesület szellemi vagy anyagi támogatói választatnak meg.

Az egyesület tagjainak jogai is, kötelesegei is vannak. Minden egyes tagnak joga van az egyesület által nyújtandó minden előnyöket élvezni és az egyesület fölolvadásain, előadásain és ünnepélyein családostól és vendégeivel együtt megjelenni, de a közgyűléseken egyedül a rendes tagoknak van indítványozó és választó joguk.

Minden rendes tag köteles beiratásakor fölvételi díj 20 krajczárt, tagdíj 10 krajczárt havonként 10 krajczárt fizetni; az alapszabályokat pontosan megtartani és vállalási kötelesegeit hiven teljesíteni.

Minden pártoló tagnak kötelesege: vagyónának arányához hépest tagsági díj évente 1, 5 vagy 10 krajczárt befizetni.

Minden alapító tag köteles egyszerre 50 krajczárt lefizetni és az egyesületet védelmezni.

Minden tiszteletbeli tag kötelezve van az egyesületet szellemileg vagy anyagilag buzgón támogatni.

A tagsági kötelezettség egy évre szól; de bármikor lép is be valaki az egyesületbe, köteles az egész évi tagdíjat megfizetni.

Az egyesületbe fölvételt öhajtok nevei 8 napig közszemlélre tételnek az együleti helyiségben, melynek elteltével felvételük vagy elutasításuk felett a választmány határoz és eme határozat eredményéről az illetők a titkár által írásban értesítetnek. — Ha pedig

A „Zentai Hírlap” Tárcaja.

Hafza.

I.

Arca vér, hófürte ében —
A napnak minden sugára
Villog éjszét szemében.
Bibor ajka csókra termelt,
S mind a méz, oly édes csókja,
Soh' sem szívtam edesebbet.

Hogyha ölelésre tárja
Gömbölyű két hőszi karját,
S szemét, melynek nincsen párja,
Mosolyogva emeli rád:
Akkor nem gondolhatsz másra,
Féledve az élet, világ . . .

II.

Szeretlek mint a
Csillag az eget,
Mint suttogó lomb
Madar éneket,
Mint kopár bérce
A szép virágokat,
Mint bígó szellőt
Csendes alkonyat.

III.

Szememben van az ég
És minden csillaga,
Szememben a nap ég
S minden tűzsugara.

Szememben van az ég
S égben a menyország, —
De ha égben volnék,
Akkor is csak hozzád,
Hozzád kívánkoznék.

Gasparóne.

A kire a pap ráismer.*

A mi közszeretű Zimonyi Orbán bátyánk, a következő fontos okoknál fogva, vala egyike nemes városunk legnevezetesebb polgárainak, u. m.:

1. Az ő kékbéjű, sötét-piros ábrázatját ékesítette az egész vidéken legkifejlődtebbnek elismert, vörös orr. 2. Az ő lenge termelű, szerelmes oldalbordája viselte a szépséget tekintben elvitázhatatlan rütség (hagyma) koszorúját. 3. Az ő borpinczejében savanyodtanak, az emberi nyeldekly kegyetlen megpróbáltatása nélkül, le nem kortyintható italok.

Vala pediglen vörös az orra jó Zimonyi bátyánk azért, mert Petőfiként: „a hort szerette Orbán.” Viselte vala pedig derék hites társa a gúnyos közvélemény illatos koszorúját azért, mert fiatal menyecske korában, a nagy benső lángolásnak miatta — kiverte a ragya. Elvégre pedig nem valának ihatlibilisek az ő itókái azért, mert

* Műtárgy Gasparó Gyula elismert, jó nevű írónak, napokban sajtó által kikerült „Fehér” című művéből.

Orbán bátyánk a napról-napra végig kóstolt hordók hiányosságait, szakértői szenvedélyénél fogva iztelen Duna vízzel kúrálhatta.

Hogy egy ilyen sorsüldözött teremtménynek még az imádsága is csak ennyit ért, mint a paragi szentelt víz s a legegyszerűbb úton is képes volt hanyattbukfenczezni, azt sietek, mint élő tanú, az alábbirt szomorú történettel, hitelt érdemlőleg bebizonyítani.

Sylvester napjának alkonyán vérvörösen áldozott le a nap. A lomboló szélvész, szilaj bőnbőléssel rugdosta fel, a néptelen utcákon felkavart hógalacsínokat. Nem volt az egész „Homok”-on tisztességes keresztény ember — még a kucsebbereket sem véve ki — a ki e förtelmes időt lelke épülésére fel nem használta s az Isten haragja elől a templomba nem menekült volna. Csak a bűnös gerjedelmeken diadalmasodni nem tudó Zimonyi bátyánk törtétt a süppedő hótengerben haza felé, a nélkül, hogy túlvilági üdvösségére gondolt volna. Neki elég volt az a keserű tapasztalás, hogy lezárt rovása szerint a tűnő, ó év üzleti eredményéből, aligha fog a tagjait ösztövr módon fedező, szürke lebernyeg helyett, újabbat készíttetni. Nem csuda, hogy ebbeli elkérésében a szokásos kóstolás nagyobb quantumban történt, mint közönséges napokon. Am azért, ne dobjon gyöngé fejére követ senki, a ki még nem érezte, decemberi hidegben, egy meghaborodott lélek — kezdődő gyomor-bántalmait! —

Midőn odaérkezék a Szent Pál temploma elé, mint a feltámadás arkangyalának harsogó trombi-

valamelyik tag az alapszabályokban előírt kötelezettségeknek eleget nem tesz, vagy oly cselekményt követ el, mely az egyesület jó hírnevét sérti és céljával ellenkezik, az egyesületből kizáratik és csak alapos megjavulás után kérheti ismétli fölvetelét.

Az egyesület ügyeit a közgyűlés, az igazgató-választmány és a tisztviselők intézik.

Rendes közgyűlés minden évben egyszer, december hónapban tartatik, de rendkívüli közgyűlést fontos okoknál fogva esetleg többször is összehívhat az elnök.

Az igazgató-választmány minden hónapban ülésezik és intézi a folyó ügyeket. Egyes ügyek állandó intézésére szűkebbkörű bizottságokat is alakíthat saját kebeléből.

Ilyenek volnának: a számvizsgáló, segélyező, munka- és vegyes-bizottság, s a békebiróság.

A számvizsgáló-bizottság köteles a pénztárt havonként, a számadásokat pedig évenként legalább egyszer megvizsgálni.

A segélyező-bizottság nyilvántartja a szűkölködő munkás-családokat, javaslatot tesz az érdemes tagok segélyezésére s felügyel a népkonyhára és gyermekmenedékházra.

A munka-bizottság a megállapított bérek szerint elszerződött munkásokat és szigorúan felügyel, hogy mind a munkás, mind pedig a gazda pontosan teljesítse kötelességét.

A vegyes-bizottság gazdák- és munkásokból egyenlő számban alakíttatik meg és időszakonként közösen megállapítja a munkabéreket s megszabja az aratási feltételeket.

A békebiróság a felmerült panaszokat intézi el és felügyel, hogy a gazda és munkás közötti testvéries viszony állandóan megmaradjon s az egyetértés egyik félről se zavartassék meg.

Mindezen bizottságok az egyesület igényeihez képest több vagy kevesebb tagból alakíthatók meg és szükség szerint havonta többször is összehívhatók.

Az egyesület tisztviselői ingyen, minden díjazás nélkül végzik teendőiket és töltik be megtisztelő állásukat.

A tagok szellemi és erkölcsi művelésére, főleg a téli hónapokban tanítások és

felolvasások tartatnak, ünnepek és mulatságok rendeztetnek, hogy a tagok üdvös oktatásban részesüljenek és tisztességes szórakozáshoz szokjanak, miáltal szellemileg is művelődnek és az ártalmas mulatóhelyektől visszatartatnak.

Ezek volnának szerintünk ama helyes irányelvek, melyek szerint a kath. munkás-egyesületek létesítendők, hogy nagy fontosságú céljuknak megfeleljenek.

Felhívjuk figyelmüket a gazdáknak éppúgy, mint a munkásoknak ezen intézményre; mert a kath. munkás-egyesületek vannak hivatva a szocializmus kérdését sikeresen megoldani.

A nyomorultakért.

A szerencsétlenség minden alakban számalomra indítja az embert. Sajnálkozunk, ha béna egyén nyújtja felénk csonka karját alamizsnáért esdve, megdöbben a szívünk, ha a testileg nyomorék vonzolja előttünk járásra képtelen végtagjait. A könyörülő emberi szív alamizsnát nyújt a szerencsétlennek s fohászt az égnek Urához, hogy hasonló sorstól mentse meg mindenkit.

De van ennél még nyomorultabb sors is. Amikor ép tagok, ép értelem mellett egészséges, munkabíró egyén van téllenségre kárthatva mert nem tudja magát megvédeni, a ki ha beszélni tudna, nem alamizsnáért könyörögne, hanem munkát kérne, melylyel becsülettel szerezhesse meg kenyerét, míg így az alamizsnát sem tudja kikölni, mert néma.

Majdnem minden falunak van ilyen szerencsétlenje, némelyiknek több is. Régente nem hitték el, hogy ilyenekből is lehet derék embereket nevelni, de ma már többszörösen be van igazolva, hogy ha intézetbe mehetnek, nemcsak mesterségeket tanulnak meg, hanem beszélni is megtanítják őket.

Édes hazánkban nagyon sok ezeknek a szerencsétleneknek a száma. Az 1890-iki népszámlálás Magyarországra 16073 siketnémát mutatott ki, ebből Bács megyére 575 esik. Hány jó munkás válhatnék ezekből, ha tanítva lennének, a minthogy az a néhány száz, a kit Vácson, Budapesten, Kolozsváron, Temesváron és Aradon képeztek emberre, mindanyija maga keresi a kenyerét. Van ezek között asztalos, szabó, cipész, betűszedő, kőműves, szobrász, és más foglalkozást űző.

Németországban több gyáros, vállalkozó, őrök is találkozik köztük, Amerikában pedig, a hol legtöbb gondot fordítanak rájuk, még siketnéma pap, tanító, póstatiszt stb. is van.

Magyarország nagyon hátra van ezen a téren. Az elmúlt évben csak 400 siketnémát neveltek, a míg ugyan ezen időben Németországban 6000, Amerikában 7000, sőt Ausztriában is 1200 volt az intézetben tanítottak száma. Nagy baj az, hogy az állam csak az utóbbi időben kezd velük s oktatás ügyükkel behatóbban foglalkozni, de mert a tanítás nagyon költséges — egynek-egynek a tanítása 2 0—400 forintba kerül évente — sokat nem tehet a pénzügyi helyzet mostohasága miatt.

Ennél is nagyobb baj, hogy maga a közönség tájékozatlan, azt sem tudja, hogy van-e intézet: a szülők, a kiknek ilyen szerencsétlen gyermekük van, nem érdeklődnek irántuk s rendszerint már akkor kérdezősködnek, a mikor gyermekük a tanítási kort túlhaladta s többé fel nem vehető.

Találkozunk azután igen sokan, akik, ha arról van szó, hogy a siketnémákat is tanítani kellene, azt mondják: tegye az állam, ez az ő érdeke. Hiszen igazuk va nekik, de ugyanezzel a joggal kívánhatnánk, hogy mindenféle iskolát az állam tartson fenn, mert bármilyen történik is egyesek tanítása és nevelése érdekében, az mind állami érdek, s mégis mit látunk? Községek, testületek, egyházak, sőt magánosok is vetélkednek, hogy iskolákat és olyan intézményeket létesítsenek, a hol munkabíró és értelmes egyénekké képezik ki a gyermekeket, csak éppen a legszerencsétlenebbek, a siketnémák, vakok és hülyék nevelésével és tanításával nem törődött senki sem a legutóbbi időkig.

Valóban hézagpótló munkát van hivatva teljesíteni a nemrég alakult „Testi és szellemi fogyatékosokban szenvedőket gyámolító országos egyesület”, a mely feladatául tűzte ki, hogy a nagyszámu szerencsétlenek sorsán javítson, mert a 16073 siketnémán kívül 15430 vak és 15908 hülye is van Magyarországon s összesen csak 9 intézet: 7 a siketnémák, 1 a vakok és 1 a hülyék számára, úgy, hogy ezeknek a szerencsétleneknek óriási száma még ma is állatias sorsnak néz elébe.

Ez a jótékony egyesület, a melynek védnöke Vaszary Kolos bibornok herczegérsek, elnökei pedig Gróf Batlyhyány Gézáné és Rakovszky István államszáműző elnök, tágkörű működést fejt ki a szerencsétlenek érdekében. Különösen három irányban működik. Felvilágosítást nyújt a szerencsétlenek szülőinek, segélyezi a szegényeket, s intézeteket és iskolákat létesít úgy a vagyonosabb szülők valamint a szegények számára is. Különös gondot fordít a szerencsétlenek ipari kiképzésére s a felnőtt iparosok munkáinak értékesítésére.

Ez a kiválóan humans egyesület a legnagyobb mérvű támogatást érdemli meg s mert a tagsági díjak oly esekélyek, hogy p. o. a rendes tagok évi 1 forint, a pártoló tagok pedig egyszerismindenkorra 25 forint fizetnek, a miknek fejében az egyesület „Kalauz” című hivatalos havi közlönyét is kapják, lehetővé teszi, hogy még a legszegényebb sorsban levők is hozzájárulhassanak a szerencsétlenek megmentésére irányuló magasztos emberbaráti munkához.

Mi magunk is melegen ajánljuk ezt a nemes célú egyesületet olvasó-közönségünk figyelmébe s egyuttal felhívjuk a figyelmét arra, hogy az egyesület titkári hivatala, mely Budapesten VIII. ker. Sándor-utca 38. sz. alatt van, felvilágosítást nyújt a siketnémák, vakok vagy hülyék érdekében hozzá intézett minden kérdésre.

Különfélék.

Az autonómiai képviselő-választás Zenlán mult vasárnap, hétfőn és kedden tartott ment. Beadott összesen 497 szavazat, mindmegannyi Tompa Antal budapesti ügyvédre.

Az új plébános. Mint örömmel értesülünk az ujonnan megválasztott alsóvárosi plébános, Erdőhelyi Menyhért, jövő hó 8-án állását elfoglalja.

tája, akként rázta fel kőtyagos révedezéséből a belülről kifelé dördülő ige, mely néhai való, jó Bartók Mátyás prépost uram hatalmas prédikatori ajkairól hangzott füleibe. —

— Igaz, ma Sylvester estéje van — motyogott magában az egyenes megállás terhes feladattal küzködő borkereskedő s kétségbeesett fordulatlanul irányt változtatva, tülekedett a templom ajtaja felé.

Sikerült férfias erejének megfeszítésével a templom ajtón belül kerülnie s a benső ajtó melső deszka falához odatámaszkodnia.

Bachusnak hódolatteljes tisztelője azonban — szerencsétlenségére — éppen akkor helyezkedett el, midőn Bartók prépost beszédének következő részéhez érkezett:

— Itt vagy most úgy-e?

Zimonyi füle hegyéig elvörösödve, kimeresztette vizenyős szemét s bamba képpel bámult az Isten szolgájára.

— Egy esztendeje nem voltál az Ur házában, — dörgött tovább Bartók — s mit tettél ezen egész idő alatt? Ettől, ittál, dobzódtál, dőzsöllél, részegeskedtél s otthon megverted a feleségedet!

— Rám ismert! — hörögte fogait csikorgatva Zimonyi s hirtelen lebukott az áhítatosan figyelő hívek háta mögé, hogy az éppen feléje gesztikuláló szónok inkuizitóri szeme többet meg ne akadjon rajta. —

— Szánd és bánd a te bűneidet, gonosz ember! — folytatá vérfagyasztó hangon a prépost. Térj Istenedhez, az évnek im ez utolsó napján

tégy erős fogadalmat a szent oltár előtt, hogy a jövő év esztendőben meg nem feledkezel a te Uradnak és anyaszentegyházának parancsolatairól! És, ha ekképpen kibékültél vala önmagaddal, vétkeidet levetkezve, térj vissza a te eszöndes hajlékodba s otthon — békélj meg a te feleségeddel....

— No hiszen, majd megbékülök én mindjárt — csak haza érjek! — dühöngött gyilkos szemforgatással Zimonyi s kézzel-lábbal előre törve, sebbzett oroszlánkunt — kirohant az ajtón.

Keservesen csikorgott a hó achillesi lábai alatt, midőn szürke szélkergetőjének jobbik szárnyát bal vállára vetve, rohamos léptekkel ügetett haza felé. — A mint odaért, úgy kirögta az utca-ajtót, hogy rozsdás sarkaiból kifordulva, menten felmondta a szolgálatot s olyan sámsoni erővel vágta ki a szoba ajtaját, hogy a homályos üvegtáblák, millió darabra zúzódva, éktelen eső-römpöléssel hullottak a padlóra. . . .

Az asztalterítéssel foglaldozó Ágota asszony rémületében tisztára sóbálvánnyá változott, midőn pökhendiskedő férje egy párducz-ugrással mellette termelt s vas markával lecsapott gyöngye vállaira. — Térdre, beestelen asszony!

A brutálisan megtámadott feleség a hirtelen ijedségtől lerogyva, összekulcsolt kezekkel sandalított vadul tomboló férjére s kétségbeesetten kiáltá:

— Szent Isten — megőrült!

— Hát odáig értünk már — mordult rá kannibáli arcúntorgatással a dühös férj — hogy te a paphoz még panaszkodni — te — te — vampir! —

— Én? — a paphoz? — panaszkodni? — rikácsolá Ágota a vérig sértett önértet szemrehányó hangján — az hazugság, aljas rágalom s a ki neked azt merete mondani — czéges gazember! —

— Hallgass, égetni való! úgyis hiában erőlködöl magadat a hínárból kihúzni. Én, magam hallottam, saját füleimmel, a templomban, nyomorult árulkodásodat. A pap, onnét a szószékről, mind a legutolsó belüig, elmondta azt, a mi ebben az évben közöttünk történt — de én majd segíték a dolgon!

Vértszomjazó kegyetlenséggel nézett körül a szobában, valamelyes öldöklő szerszám után kutatva, de szerencsére nem esett ilyen a keze ügyébe.

Ágota asszony, a beállott szünetet felhasználva, egyszerre felugrott s mint a megriasztott tyúk, vergődő szárnyakkal, nagy kotkodácsolás közben, a szomszéd szobába repült, belülről lázas sietséggel bereteszelvén az ajtót.

Zimonyi bátyánk, részint a nagy mennyiségű ital-, részint a nagyfokú ingerültség- és levegő változás hatásától megtántorodva, lerogyott az asztal melletti székre. Rettenetes szuszogás- s valóságos halálmevetéssel űritett ki három pohár homoki karczost egymás után s önkéntelenül lefelé konyuló feje búbját viszkető tenyereibe hajtva — kísérteties morgogás között elszenderült.

Athelyezés. Lippay Imre zentai váplánt az érseki hatóság, ugyanily minőségbe áthelyezte Bács-Topolyára. Helyébe Udvary Géza jön, egy ízben már volt zentai váplánt.

Hitközségi gyűlés. A zentai rom. kat. hitközség f. hó 30-án, d. e. 9 órakor a városi közgyűlési teremben ülést tart. Tárgyai: Einöki előterjesztések; az autonómiai kongresszusba küldendő 4 kgyuri képviselő választása és esetleges indítványok.

Hangverseny. Az érettségét tett ifjak és egyetemi hallgatók f. hó 31-én hangversenyyel egybekötött lénczvizághat rendeznek. Ugyan augusztus 7-re volt hirdelve a hangverseny, de közbejött fontos okok miatt fent nevezett napon fogják megtartani.

Városi közgyűlés. Zenta város képviselő-testülete f. hó 27-én d. e. 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Egyetlen tárgya, a folyó évre készített pótköltségvetési előirányzat tárgyalása.

Leégett búzakeresztek. Kovács András felsőhegyi lakos András nevű 15 éves fia, a múlt hét egyik napján, meghúzódtól Sörös János zentai lakos buzakereszte tövében lüssölni s rágyújtott cigarettára. Azonban nem sokáig élvezhette a buzakereszt kellemes, hűs árnyát, mert eldobott cigarettájáról a buzakereszt meggyulladt és kizavarta csendes nyughelyéből. A tűz hamarosan tovább terjedt és még két keresztet elhamvasztott. Mint értesültünk, a gondatlan fiú édes apja az okozott kárt helyreállította s így a dolog pórtárgyát nem fogja képezni.

Tudomásul. A kik gymnasiumi tanulók számára ellátást akarnak adni, (esetleg cserét) fordultanak az igazgatósághoz, bejelentve utczát, házszámot és a havidíjat. Ha az igazgatósági iroda zárva volna, a jelentés megtehető a jelzett adatok átszolgáltatása mellett Györe Mátyas iskolaszolgánál is. Elsősorban a jelentkezők fognak ellátásra tanulókat kapni. — Az igazgatóság.

Felhők. Vegyes művek ezim alatt Csupor Gyula nyug. főszolgabíró, jelenleg ő-becsei ügyvéd, ismert jönevű író egy vaskos köfettel szaporította a napokban hazai szépirodalmunkat. Sokkal ismeretebb Csupor Gyula írói munkássága, mintsem most megjelent művének bírálata, az olvasóközönség figyelmébe ajánlata, szükséges volna. A könyv ára 2 korona, megrendelhető a szerzőnél és a „Zentai Hírlap” nyomdájában. A szerző engedelmével mai lapszámunk mutatványt közöl.

Városi közgyűlés f. hó 21-én. A szokásos elnöki jelentéseket tudomásul vették. Említésre méltó, hogy a diphteritis még mindig pusztít, továbbá, hogy a sértesvész megszűnt.

A belügyminiszter határozata, melylyel a városnak a megyei betegápolási alapjáruléka ellen irányuló felelősséget elutasította, egy kis boszorkodó zúgást idézett elő. Nem is csoda! Ha városunk önálló törvényhatóság volna, évi 30000 frunk megmaradna, a mit megyei útdadó, pótdadó s egyéb hosszú litániában felsorolható adó ezimén a megyei pénztárba befizetünk.

A város felelősséget, mely azért adatott be, hogy a csókai műút költségeit a megyei útalaphól fedezzék, elutasították. Mi már csak bele törődünk abba, hogy fizessünk, de azért még is csak zokunk esik, hogy mások helyett is mindig mi fizessünk.

A honvéd nevelőintézetre alapítványt a város nem tesz. Helyesen is, mert a város ha áldozni akar erre a célra, megteheti úgy is, hogy évenként helybeli tanulókat küld fel, ha akad arra való. Így legalább nem állhat be az az eset, hogy helybeli nem léteben idegen érdekében költetik a pénz.

A földmivelésügyi miniszter elutasította a város kérvényét, melylyel azt kérte, hogy az arm. társ. ministeri biztosa a hozzájárulást a ministeri jóváhagyás előtt közölje, hogy sérelmes előirányzat esetén felelősséget élhessen. Mit is akar a város, tán jogorvoslatot? — alkalmat a felelősségre? No bizony, örüljön a város, hogy fizelhet és hogy még végkép nem merült el az adósságban!

A szabadkai kir. törvényszék 300 frt beküldését rendeli el az úrbéri ügy nagyobb d'csőségére. —

A zsidó hitközségnek 3700 frt egyszermindenkorra szóló segélyt szavaztak meg.

A fenti hat tárgy elolvasása utliég arra, hogy az ember tisztában legyen a város mostani nyomorúságos helyzetével. Pénz és pénz mindig! És mi fizetünk: majd kényszerből, majd gavallérossághból.

Megcsipett csempész. A zentai fogyasztási kezelőség kiküldöttéi múlt hétfőn, a tanyai koresmák vizsgálata alkalmával, jó fogást csináltak. Pély György úröki (Szerémség) lakost rajta csípték, hogy csempészelt pálinkát árusított egyes tanyákon literszámra. Kocsiján volt 5 drb akós hordó, 3-ból már hiányzott a pálinka, miután kiárusította belőlük. Kocsiját és eleje fogott girhes lovát elvették tőle s elrettentő példájául a csempészeknek, múlt pénteken a városháza udvarán ünnepelesen elárverezték. Szegény csempész ezuttal Zentán másodsor járta meg. Múlt évben szintén megcsípték hasonló körülmények között s elárverezték kocsiját és lovát.

A selyemkendők gazdája. Mult vasárnapi számunkban megírtuk, hogy a népkert felső végén a gátör tehene a szalmakazalból 2 drb nagy selyemkendőt dörgölt ki a szarvával s a kendők gazdája kerestelik. Nohát a gazdája, a becsületes gazdája, Pap Erzsébet zentai, alvégi, jómódú özvegy asszony személyében megkerült. A kendőket mult évben lopták el tőle, míg a szegedi bucsun járt, azonfelül 8 frt pénzt is. A kapitányi hivatalnál, miután tulajdonjogát tanukkal kellőkép igazolta, a kendőket átvette s most örömmel mondogatja, hogy az igaz jószág mégis csak megkerül. Mivel pedig a tolvaj hamis jószág, az nehezen fog megkerülni.

Szerelmvágyó csavargó. Dezső Mihály hődméző-vásárhelyi születésű, nemzetközi csavargó, rongyos, piszkos ruhában f. hó 18-án, vasárnap, beállított alázatos pófával a Tésity-féle házban lakó Rácz Julishoz és egy ital vizet kért. A készséges Julis asszony szívesen adott s a szomjúhozó férfit még szívesebben fogadta a vizet az elég esinos asszonytól. Ivás közben úgy vette észre a nemes férfiú, hogy tulajdonképpen ő nem is annyira vizre, mint inkább szerelemre szomjúhozik. Amint visszadta a poharat, állati szenvedéllyel megröhantha az asszonyt és kétségbeesett dulakodás között letépte róla felső ruháit. Az asszonynak csak nagy erőfeszítéssel sikerült az ölelő karok közül kiszabadulnia. Kiszabadulva, futott a rendőrségre és a szerelem után vágyódó csavargót a rendőrség belesérte. — A tisztelt csavargó ur vakon rohant vesztének, de nem csoda, hisz a nóta is azt mondja, hogy: „vak vagy óh szerelem, hályog van szemedem” stb.

Két liba vándorlása. Özv. Czehéné árpád-utcai lakása kapuján f. hó 17-én este, egy ifju libapár sétált ki az utczára, utját a Tóparti-utczának véve. Az éjjeli ór a vándorokra kelt libákat, mintán nem tudta merre van hazájuk, beherelte Csikmák Mátyás bátyánk házához. Reggelre kelve kitudta az ór, hogy özv. Czehénétől szökött meg az ifju libapár, de mielőtt a rendőrségnél jelentést tett volna, borralaló alkudozásba lépett Czehénével a libák előkerítése esetére. Míg az alkudozás folyt, azalatt a libák Csikmáktól is megszöktek. Mint később kitudódott, Hevér Kelemen jómódú gazdaember Mária nevű leánya, férjzett Molnár Gábor Péterné hajlotta be őket atyja házához s csupa tévedésből kivitte a szállásra. A külvendőbiztos kiment a libákért a szállásra s miután a tévedés kellőkép megállapított, a libák elhagyott jó helyükre ismét visszavándoroltak. Úgy állítják, hogy a tévedést a kir. járásbírósg felül fogja bírálni.

Bethlen Gábor gróf az Emke elhunyt elnöke, oly nagy érdeket szerzett a magyar közművelődés terén, hogy a „Képes Családi Lapok” szépirodalmi hetilap nem mulaszthatta el arezképét olvasóinak bemutatni. Ennek a lapnak különben is kiváló érteke van az aktualitások iránt, melyekről úgy képbén, mint írásban mindenkor hűségesen beszámol amellet, hogy ismeretterjesztő és szórakoztató cikkekkel közöl a legjobb írók tollából, kiknek sorában ott látjuk: Jókai Mór, Beniczky Irma, Mikszáth Kálmán, Tolnai Lajos, Herczeg Ferencz, Lauka Gusztáv, Tölgyessy Mihály, Rudnyánszky Gyula stb.-stb. írókat. S bár semmi nemű áldozattól nem riad vissza e lap, előfizetési ára mégis oly csekély, hogy a közép sőt a szegényebb sorsu családok is megszerezhetik, mert egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, Vadász utca 14. szám, saját ház.)

CSARNOK.

Adja vissza a papucsom!

Azt hitte Dalmati Olga, hogy belehal a sebbe, mit szíven ejtett Körmöczy Zoltán azzal, hogy Virágh Matildot vezette oltárhoz épp pünkösdkor, évfordulóján annak a napnak, mikor neki tett szent ígéretet.

De azután Dalmati Olga boszura gondolt, érzékeny boszúra, mert tudta, hogy Körmöczy Zoltán csak pénzházasságot csinál, partit, mire adósságai kényszerítik. Két év előtt hevesen udvarolt neki Bartos Károly, Zoltán jó barátja. Ez nem nézhette jó szemmel, hogy őt ki akarja ötni a nyeregéből és bele kötött jó barátjába. Károly megértette a sértes czélját és kihívatta Körmöczyt. A kötekedő póru jár. Három hétig hordta föle tövén a kötést, mely idő alatt Bartos még zavartalanabbul, az igaz, még eredménytelenebbül udvarolt Olgának. De a két fiatal emberből halálos ellenség lett. Zoltánnak ez ellenfelét akarta most boszujául felhasználni. Kezdte szívesen fogadni udvarlását és Ohnet Claireje szerint eszelekedve, Körmöczy esküvéje előtt el is jegyeztette magát Bartossal.

De azután kétségbeesetten gondolt arra, hogy mit eszelekedett. Bánta elhatározását, szerette volna Bartossal való viszonyát széttepní egyszer és mindenkorra, a jeggyűrűt visszadobni és a könnyen hívó embernek arczába kaczagni: Maga bolond, menjen hisz én ki nem állhatom magát! Megtette

volna, de félt, hogy kaczagni fog rajta a világ. Mert törődött ő a világgal! De azt is tudta, hogy a világgal együtt fog kaczagni Körmöczy Zoltán is.

És ez a tudat tette erőssé Dalmati Olgát és kényszerítette, hogy oltárig hazudja a szerelmet Bartos iránt, melylyel Körmöczy irányában viseltetett.

De mikor kilépett a templomból és férje a kocsiba segíté, elhaló hangon suttagá neki:

— Nagy bűnöm van, meggyónom, de érzem hogy nincs reá bűnbocsánat.

A férj részvétellel, szeretettel kérdé a feloldhatatlan vöktet s Olga kétségbeesetten sugta oda Károlynak a gyilkos szavakat:

— Még mindig szerettem Körmöczy Zoltánt.

A férj kissé megszeppent, de éppen nem hatottak öldöklőleg a szavak. Flegmatikusan felelé:

— Majd kiveri kis fejecskéjéből!

Olga látva, hogy legkisebb hatást sem tettek férjére a kiméletlen szavak, szeretett volna felkiáltani:

— De én nem akarom kiverni a fejemből, mert egyedül őt szeretem. Önt pedig uram, kit férjemnek nevezek, nem fogom szeretelni soha!

De hallgatott s csak ajkait harapá. Otthon azonban folytatni akarta a témát, mikor a vendégsereg elszélyedt.

— Nyujtsa karját, menjünk a kertbe.

Leültek egy filagoria alá.

— Károly, mondá kissé engedékenyebb hangon, bocsásson meg, ha szavaimmal megbántottam volna.

— Engem legkevésbbé sem bántott ön s szavai fájdalomat nem keltettek, csak szánalmat.

Az asszony felugrott.

— Szánalmat? Arra nincs szükségem.

— Szerelmemet meg nem kívánja.

— Ám legyen, igazza van, nem kívánom és legalább egyelőre, míg beletörődöm sorsomba, meg is fog kímélni tőle.

— Minden bizonynyal, csak arra figyelmeztetem, hogy azok a férfiek, kik jogaikban nem respektáltatnak, másutt keresik azt, mit nejeiktől elnyerni nem képesek.

Három hét mult el azóta s e három hét alatt szüntelen e szavak motoszkáltak a fiatal asszony fejében. Nem, ez képtelenség, kiáltá magányos szobájában, hogy ő mást szeressen. Miért vett volna akkor feleségül a gazdag ember engem, kinek atyja a tönk szélén áll? De nem akarom, hogy mást szeressen. Hát te szereted őt, kérdé azután önmagától, mert csak akkor van jogod tőle ugyanezt kívánnod...?

És a nő restelve vallotta be, hogy szereti férjét s féltékeny reá. Este mikor nyugovóra tértek s férje szobájába kísérte, szeretett volna odasimulni férjéhez s fülébe susogni: Oh maradj velem!

De férje hideg arczára tekintett és hallgatott. Egyszer éjszaka rémes gondolat szállta meg. Nyugtalanul hevert párnáin, kerülté az álom, s így jutott a borzasztó gondolatra, mely kikergette ágyacskájából.

— Talán bizony szeretőt tar, van valakiye.

A gondolat is zokogásra indította, de azután erős elhatározás váltotta fel gyengeségét.

— Elmegyek hozzá, hogy meggyőződést szerezzek magamnak, akkor azután meghalok.

Gyorsan felkapta a gyertyatartót s kisuhant a szobából, keresztül ment a kastély terméin s odaért az ajtóhoz, mely férje szobájához vezetett.

Semmi nesz. Olga percnyi habozás után csendesen kinyitá az ajtót s behant.

Férje ott aludta a boldogok álmát egyedül. Horkolása isteni zeneként tünt fel Olga előtt s csak most látta be, hogy voltaképpen milyen szégyenletes helyzetbe jut, ha férje felébred. Arcza bíborpiros lett s kiugrott a szobából, az ajtót nyitva hagyva háta megett.

A reggelinél azután találkoztak. Olga alig mert férjére tekinteni, kinek arcza nem volt oly rideg és komoly, mint máskor. Olga a tea elkészítése körül foglalatoskodott, kis ujjai között a kanna reszketett.

— Édesem, szólta a férj jelentőségteljesen, az éjszaka egy nőlátogatóm volt, papucsainak egyikét nálam felejtette.

Olga kiejté kezéből a kannát s a drága porcellán darabokra tört, arczát égő pirosság futotta el, azután lehajolt szerelemittasan férjéhez, átkarolá és úgy susogta a fülébe:

— Ugy-e vissza hozza a papucsomat?

Jules.

Közgazdaság.

A talaj és a növény.

A termőföld a kőzetek szétmálásából képződött. Az ezen folyamatokban résztvevő természeti erők a történelmi és történet előtti idők egész folyamán működtek s nem szűnik meg érvényesülni ma sem nagy előnyére a mezőgazdának, kik ily módon minden esztendőben új, meg új a talaj még szét nem mállott részeiből eredő növényi tápláló anyaghoz jutnak. Ily módon újul meg esztendőnként a talaj termő ereje.

A kőzetek szétmálása a víz, a növényi gyökerek, a sós rendű növények és mikrokokkusok, valamint a levegő szén-savának hatására vezethető vissza.

A kőzetekbe beszivárgó víz télen át kienged, majd meg ismét megfagy, az az kiterjed és így szétválasztja a sziklák tetején levő agglomerált anyagokat. Ez az első lépés.

Később a felületen különösen a repedések tájára igen szerény igényű alsórendű mikroszkopikus organizmusok és azt követőleg moszatok veszik át a kőzetbontás munkáját, hogy pusztulásuk után helyt adjanak magasabb fejlettségű biró növényeknek, melyek gyökereikkel a régi flóra által képezett elkorhadott anyagokban és a kőzetből képzett földben oly jól érzik magukat, hogy apró gyökereikkel csakhamar behatolnak a repedéseken a kőszikla belsejébe.

A ki Tátra-Füred vidékén kirándulásai közben érdeklődött nézett végig a növényzetet, a tarpataki völgy egy félreeső helyén észre vehetett egy fenyőfát, mely bőségszerűen egy szikla tömbre helyezte. Helye nincs kipárnázva, egy marék földet is alig lehet találni vastagabb gyökerei alatt, melyekkel ölelve fogja körül a kősziklát. Egy helyen a szikla mintegy három ujnyi repedéssel bír, melybe szeméink elől gyökér vész el, e vastagabb gyökerek alsó felükön apróbbakat eresztenek, melyek a kőzet hasadékaiba vonulnak meg és végükön levő tenyészükjük segédelmével táplálkoznak s egyszerűsind elősegítik a szikla elválását.

Ezen apró gyökerek növekedés közben a hasadékokat mind tágabbá teszik és így nagyobb teret engednek a hőmérsék, víz és fagy hatásainak.

Mind ezen tényezők között nagyon fontos szerepe jut a levegő szén-savának. E szerint az esővíz részint a növényzet által érvényesíti magát. A primér eredetű sziklák legnagyobb része kovással kombinált, kálból, natronból, mészből, aluminiumból stb. állván, a szén-sav az utóbbiakkal egyesül és a szilíciumot felszabadítja. Így keletkezik a homok. Miután az alumínium szilikátok a szén-savval nem lépnek egyhamar esere viszonyba, mint a főnebb említett anyagok hidrátokká lesznek és a termőföld egy fölötte lényeges részének, az agyagnak adnak létet.

A mechanikai erő és vegyi hatások alatt e szerint a kőzet szétmállik és durvább részeket és fölötte finoman elszórt talajnemzet: az agyagot képezi. Miután ez utóbbi fölötte könnyű és a vízben lebegő állásban több ideig is megmarad, megtörténik, hogy a homokból és agyagból álló talajokból az utóbbiit későbbben a víz kimossa s a völgyekben rakja le. Ily módon képződnek többek között az aluviális talajok és ily módon magyarázható meg, hogy sok esetben egy eredetű talajok teljesen azonos növény táplálás sajátosságokkal, azonos flórával, de fölötte különös fizikai tulajdonságokkal, kötöttségekkel, víz átbocsájtó képességgel bírnak.

A talajképződésnek módját és eredetét a praktikus gazdának előnyére válik, ha ismeri, mert tudja azt, hogy talajunk milyen közelnek köszöni életét, tudjuk, hogy milyen növényi tápláló anyagok hiányoznak belőle s melyek pótlandók, hogy terméseinket megkészszeressük. Így pl. a gránit, gipsz és porfir eredetű talajok mészből és foszforban fölötte szegények s így a meszezés, márgázás, valamint csontliszt, szuperfoszfát stb. elhíntése által terméseik biztosan megkészszeresíthetők.

Ugyanez áll minden primér eredetű talajról, melyek úgy mint az előbbiek is, káliban — legyenek azok homokos vagy agyagos természetűek — nagyon gazdagok.

A vulkáni eredetű földek u. m. bazalt, trachit, láva gazdagabbak lévén mészből, káliban és forforsavban, jobban is művelhetők meg, mint az előbbiek.

A talaj geológiai eredete e szerint soha sem lehet közönyös a gazdára.

A tiszta méz ismertető jelei.

Ugy mint a bornál, a méznél is sokszor majdnem lehetetlenné válik némely esetben határozott véleményt adni annak tisztaságáról. A szoroson vett tudományos megvizsgálás a laikusra nézve nagyon körülményes és alig volna keresztülvihető, azért az alábbiakban egynehány utbaigazító jelt akarunk felemlíteni, melyek által gyorsan bár, természetesen kevésbé megbízhatóan, meggyőződhetünk a méz tisztaságáról.

Ha a mézet még soha sem melegítették volt föl a forrponot megközelítő hőmérsékig, akkor pár hónap múlva rá, a mint a méhek azt összeűjtötték, kikristályodik egynehány méz, nem azonban már pár hét múlva válik cukrossá: ez a ki-

kristályodás biztos jele a méz igazi voltának. De ha a mézet egyszer vagy többször felmelegítették volt, akkor elveszti kikristályosodási hajlandóságát, sokszor hónapokon keresztül is hig, folyékony marad s esetleges jegeződésnél is fölötte ritkán képez egyenletes szemcséket.

A méz hamisítását meglehetősen biztossággal arról lehet fölismernünk, ha pár kanálnyi belőle borsszeszsel keverünk össze, megrázzuk és bizonyos idő múlva megvizsgáljuk, vajjon hátra maradtak-e pelyhek benne: ha utóbbi eset áll be, akkor a mézhez idegen anyagot kevertek, mert a tiszta méz borsszeszben teljesen feloldódik.

A méz szagáról is következtelhetünk a valódiságára, mert a méz hamisításához használtatni szokott adalékok mint burgonyaszörp és répacukoroldat, sajátos kozmaszerű szaguk s ezzel elárulják a méz hamisított voltát, mit a finom szagló érzék rögtön felismer.

Felelősszerkesztő és laptulajdonos:

SZIGETHY ISTVÁN.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy Zentán, a szabadkai utczában, ifj. Heilbrun Ignác-féle 508. sz. házban levő

szijgyártó üzletemet,

hova ezelőtt 2 évvel helyeztem át, **megnagyobbitottam**, s a követelményeknek megkívántatón berendeztem. Ennélfogva minden szakmába vágó munkákat, mint: lőszer-számokat, nyergeket, a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, sörvktöket, gépszijakat stb., úgyszintén javítási munkákat készségesen elvállalok és gyorsan, megrendelés szerint, lehető legoleosóbb árban teljesítek.

Szíves pártfogást kérve, maradtam

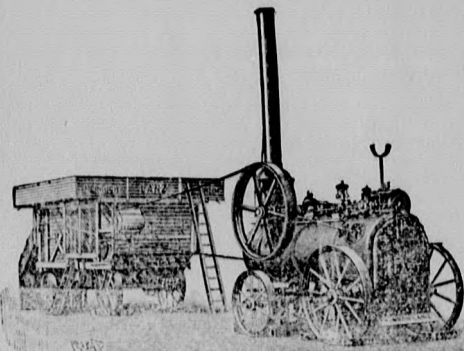
Zenta, 1897. június hó 18-án.

kiváló tisztelettel

Kosóczy József,
szijgyártó.

Drösler Károly

cs. és k. szab. gazdasági gépgyár, vas- és ércműtele
Budapest, VI. Váci körút 59. szám.
Alapított 1866-ban.

Ajánlja saját gyártmányu legkiválóbb kivitelű szabadalmazott gözcseplőkészleteit, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak legcélszerűbben megfelelnek és az összes gazdaságba vágó gépeit.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

LANZ HENRIK mannheimi cégétől

mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár gözmozdonyok- és cséplő-gépekben; utóbbiak háromszori légtisztításra berendezve.

Ezen készletek minden eddigi versenyepülésnél az összes versengő beföldi és angol gyártmányokat a legmagasabb kitüntetéssel legyőztek. Ezek tehát a világ legjobb gözcseplőkészletei.

Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

A zentai belvárosi plébánia épületen asztalos- és üveges- szakmába vágó javítási munkák váltak szükségesekké, melyeknek kiadására ezennel

➔ árlejtés hirdettetik. ➔

Az árlejtés f. é. augusztus hó 1-én, az az ránk jövő vasárnap d. u. 4 órakor a plébánia hivatalos helyiségében fog megtartatni. Munkatervezet és költségvetés vállalkozni óhajtók által a plébánia hivatalban bármikor szabadon betekintheők.

Árlejtezni szándékozók kötelesek a költségvetésileg megállapított ár 10%-át készpénzben vagy annak megfelelő értékpapirban, az árlejtést megelőzőleg, a kiküldött bizottság kezébe letenni.

Zenta, 1897. július hó 24.

Török Gyula,
adminisztrator.